

FÜGGETLEN HAJDUSÁG.

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETI LAP.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor., télvre 4 kor., negyedévre 2 kor.
Egyes szám 16 fillér.
Hirdetések egyezség szerint közöltnék.
Nyilvántartás szerint 30 fill.

Főszerkesztő KOVÁCS GYULA ország. képviselő.
Felelős szerkesztő és kiadó:
BOR JÁNOS.
Laptulajdonos: **ÁDÁM JÁNOS.**

Megjelenik hetenként egyszer vasárnap reggel.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
I. tized 64. Kossuth-kör, hova a lap szellemi és anyagi részét illető megkeresések küldendők.
Kéziratok vissza nem adódnak.

Válság.

D.) Ha ezt a szót halljuk, vagy látjuk, rendszerint kormányválságra gondolunk. Ha most csak erről lenne szó, nem sok hazafiui gond aggasztana bennünket, elvégre is csuda nélkül nem történhetik meg, hogy még most a függetlenségi párt programja alapján alakítsák kabinet. Az még nem nagy különbséget tesz, hogy az egyik miniszterelnök durva, a másik sima kezű, ha politikai működésüknek célja s a feltétel, mely mellett bársonyszékbe ültetnek, hazánk alarendelése és kiszolgáltatása Ausztria javára. Magyar nemzeti szempontból se miniszterelnöksége előtt, se alatt nem néztük semmibe sem Széll Kálmánt s ezután még kevesebbre fogjuk nézni végzetes politikai balfogásai miatt, melyekkel Magyarország önállóságát elhomályosította. Nekünk tehát nem hogy fájna,

ha elküldik Rátótra medvekölyköt tánczoltatni, sőt megnyugtatóan hat reánk a sors kéréshetetlen ítélese, mely a bűnösre ilyen hamar lesújt. De utódjába, bárki legyen is, ha a politikailag teljesen züllött, hitehagyott a nemzet érdekei ellen mindig szavazatra kapható kormánypártból kerül ki, semmi jó reménységet nem helyeztetünk.

Nem ez a válság aggaszt bennünket, hanem az, a mely a gazdasági kiegyezés, a katonai terhek révén és az obstrukció esetleges félbenhagyása folytán a nemzet anyagi, erkölcsi erejét végromlással fenyegeti. A gazdasági kiegyezésről már ma teljes bizonyossággal megállapítható, hogy annak minden pontján fel lett áldozva a magyar gazda, iparos érdeke Ausztriának. Nem kisebb ember bizonyítja ezt, mint Matlekovics Sándor, a közgazdaságtan legnagyobb tudósa, a pénzügy szak-

avatott, gyakorlati embere és világ csudájára kormánypárti, jól lehet szabadelvű. Széll tehát ó év utolsó éjszakáján eladta minden gazdasági érdekünket, haladásunknak kulcsát bele dobta a szennyes bécsi kanálisba, csak hogy maga vissza mászhasson a miniszteri székbe. Nyomorúságos terményárak, megrendelés nélküli ipar, váltón nyargaló kereskedelem: ezek a gazdasági válság gyászjegyei.

Ehhez járul a katonai javaslatok által célzott teher emelkedése; a mi még ha a belföldi megrendelések, az itt előállított katonai felszerelések révén magyar kezekbe származnék vissza, nem lenne olyan sujtoló; de mikor Ausztria iparának képezi újabb táplálékát s a magyar termeléstől teljesen elvonatik több millió; ezt ez az agyon csigázott nép nem bírja ki. És még hozzá nemzetünk színe javából újabb ezreket adni oda arra a célra, hogy a magyar szabadság, független-

T Á R C Z A.

Utí levelek.

Írta: Dr. Tóth László.

— A „Független Hajduság” eredeti tárczája. —
I.

Debreczentől Fiuméig.

Fiume, 1903. márczius 3.

Debreczen volt, a honnan a múlt hó 28-án reggel, a gyorsvonattal indultam a fővárosba, hogy innen Fiuméig, Velenczén s Milánón keresztül Turinba mehessek az olaszországi jogtudomány és törvénykezés tanulmányozására, Turinba, a hol a honatalanság és száműzetés panaszos, keserű kenyerét ette a legnagyobb magyar, Kossuth Lajos.

A fővárosba érve, első dolgom volt a jegyváltás. Első utam végcélja Turin lévén, legalkalmasabbnak találtam, ha je-

gyemet a »Cook Tamás és társa« világhírű cég utazási irodájában váltom meg, a hol 69 koronáért, Budapest—Turinig (Velenczén keresztül) kaptam egy jegyet, illetve jegyfűzetet, a mely a gyorsvonaton a II., a hajón pedig az I. osztályra volt érvényes.

Budapestről 2-án reggel 8 órakor indultam a fiumei gyorsvonattal. Személyvonaton nem ajánlatos az utazás, mert míg az előbbi este 8 órakor Fiumében van, addig az utóbbi — noha a gyorsvonat után 15 perczzel indul a fővárosból — csak másnap reggel 8 órakor érkezik Fiumébe s így teljes tizenkét órával hosszabbítja meg az utat, a mely még gyorsvonaton is elég hosszú.

A vidék — az út nagyobb részén — elég unalmas. Zágrábig alig érdemes tekinteni a coupéból.

Zágráb előtt, a hová délután 2 órakor érkezünk, a kalauz sorra járta a szaka-

szokat s abonnánsokat toborzott a zágrábi vasúti vendéglő részére. Mi egy néhányan, a kik a vonatunkhoz csatolt francia konyhának a méregdrágasága miatt egyáltalában nem akartunk bosszankodni, örömmel ragadtuk meg az alkalmat s megváltottuk »étjegyünket«, a mely levest, assiettet, »sült salátát«, tésztát és kávéig ígért két koronáért. Sokat tünődünk rajta, hogy mi lehet az a »sült saláta« s már már bele nyugodtunk, hogy bizonyosan valami horvát specialitás lesz, midőn egyszerre csak észreveszem a jegy hátán levő horvát nyelvű szöveget, a melyen látom, hogy sült és saláta akar lenni a némi harmadik fogása. A jó horvát nyomdász ugyanis — bizonyára nem tudván magyarul — kihagyta az »é« szót s nem tett írásjelet a két szó közé. Alig gondolta szegény feje, hogy mily zavarba hoz bennünket azal, hogy egy darabig veszélyben forgott a 3-ik fogásunk, a melyről már előre le-

KOSSUTH LAJOS remek kivitelű képe aranykeretben
44 kor.

Kapható 2 korona havi részletfizetésre a „Kazinczy” Könyvkereskedő Részvénytársaságnál Debreczenben.

ség, történelmi jogok érvényesülését szurony tengerbe fulaszsa bele a császár; ez már több, semmint felháborodás nélkül tudhatná nézni az ország.

A felháborodás meg is van; sir-
dühöng és átkozódik a sanyargatott nép; kezdi levetkőzni még azt a hagyományos szeretetet is, mely a magyar embert királyához fűzni teljesen nem szünt meg soha. Halljátok meg már fényes urak, hatalmasok a nép tengerének zugását; értsétek meg már, mit akar. Nem akar az egyebet, csak azt, a mit akarni a féregnek is van joga: szabadságot, boldogságot. Ne vigyétek, ne kényszerítsétek oda, ahol fegyverek csörögnek, halók hörögnek! Hiszen élni akar ez a nép, nem meghalni; kaszát, kapát, szerszámot akar ez forgatni, nem fegyvert; de a levegőt, meg a földet ne vegyétek el tőle, mert jaj! ha ezekért fegyverhez nyul. Ért pedig hozzá! Tíz századoknak vérzivatarjában bele tanulhatott.

A felháborodás megvan a képviselő házban is; ott obstrukció a neve. Visszhangja ez annak a nagy mennydörgésnek, mely az egész ország tiltakozásában végig dübörög. Jaj leszen akkor, ha elsiketül a visszhang, mert akkor válságba jó Magyarországon a parlamenti megbízhatóság utolsó maradványa is, válságba a függetlenségi eszme és vele együtt hazánk jobb jövődjének lehetősége is.

mondottunk! Örömmel említem meg, hogy a vendéglős beváltotta az étlapon tett ígértét s olcsó áron pompás ebédet kaptunk.

Zágrábban egy kis időt akarván tölteni, megszakítottam utamat, hogy a csinos kinézésű várost megtekinthessem.

Nyakamba vettem tehát a várost és egy horvát hordár kalauzolása mellett sorban megnéztem a báni palotát, az egyetemtet, a főiskolákat, a templomokat, a horvát nemzeti kaszinót, a báni táblát s még néhány szép épületet.

Maga a város kissé emelkedettebb helyen fekszik s már a külseje is mutatja, hogy főváros felé közelgünk, mert a külváros is nagyobb szabású épületekkel, kaszárnyákkal, gyárakkal dicsekszik.

Belől az utcák éppen nem mondhatók tisztáknak. Van ugyan néhány nagyobb utca, a mely eléggé tiszta és a melyen a házak izlésesen s a modern építészeti technika vívmányai szerint épültek, de azért a legtöbb épületen meglátszik, hogy ósdi.

Zágrábban nem akarván továbbidőzni,

ORSZÁGGYŰLÉS.

Benedek János beszéde.

Hajduböszörmény város érdemes országgyűlési követje hatalmas beszédet tartott hétfőn a képviselőházban a katonai javaslatok ellen. E beszéd nemcsak méreteinél, hatalmas arányainál, de a benne megnyilatkozott meggyőződésbeli erő és lelkesedés rendkívüliségénél fogva is méltó feltűnést keltett országszerte. Tárnyilagos, nyugodt hangja s érveinek ügyes csoportosítása s a kiváló szónoki erő és lelkesedés a képviselőházi ellenzékét sűrűn ragadták zajos tetszésnyilvánításokra. Különösen a Kossuth-párt tagjait hozta lelkesedésre a Benedek gyújtó hatású beszéde. A kormánypárt e beszéd alatt kényelmetlenül izgett-mozgott, s mivel egyebet nem tudott tenni, hol Fejérváry báró honvédelmi miniszter, hol Münnich Aurél, hol meg egyik-másik ismeretlen nagyság próbálta a hatást lerontani.

Benedek János röviden végzett a zavargó kormánypárti urakkal s mikor négy óras szónoklatának végére ért, a Kossuth-párt minden tagja hozzá sietett, hogy üdvözölje.

Lapunk szűk kereténél fogva e nagy hatású felszólalást csak kis részében közölhetjük. Azt szeretnénk, ha minden igaz hajdu ember elolvashatná e beszédet teljes egészében és abból meritene hazafias felbuzdulást továbbra is a küzdelemhez.

Benedek János: T. képviselőház! Minden képviselőnek kötelessége ilyen nagy horderejű kérdésben a maga véleményét kifejteni, (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) annyival inkább, mert ilyen javaslat benyújtása alkalmával nem pusztán a katonai szempont az, a mit eldönteni kell, de még ha katonai szempont volna is egyedül, mi

másnap folytatom utamat Fiume felé. Erre már érdekesebb az út és sokkal szebb a vidék is. Már mindjárt Zágrábnál s később Károlyvárosnál is feltűnt, hogy a sinek mentén fegyveres katonák sétálgatnak. Kérdésemre azon feleletet kaptam, hogy a horvátok ellen védik a vasuti vonalat. Eleinte csodálkoztam horvát testvéreinknek azon, éppen nem »testvéries« magatartásán, a mely ilyen muszka-izü ellenőrzést tesz szükségessé, de, midőn Jaska körül egy pár kódarab repült coupénkra: legott beláttam az intézkedés helyes voltát.

Az utnak csakis a baloldali része szép, sőt helyenkint elragadó óriási sziklák, gyönyörű vizesések, 20—1000 m. hosszúság között váltakozó alagutak, kanyczó szerpentin utak, smaragd zöld vizű hegyi patakok között robog föl a vonat a Karszt legtetejére, a honnan fokozott gyorsasággal száguld tovább, míg csak látni nem engedi a tengert, a Quarnerót, Cirkvenicza s Abbazia kies vidékét, a mely legott jelzi, hogy Fiumében vagyunk!

Már a kocsiból kilépve, megcsapott bennünket az enyhe szellő, a melegebb

még akkor is megtagadnók az ujonclétszám emelését, (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) mert tény az, hogy a mi hadseregünk még ma sem néphadsereg, a mi hadseregünk most is egy despotikus hivatászerű hadsereg, kizárólag császári hadsereg az, a régi hagyományos osztrák zsoldos hadseregnek a folytatása. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) De ilyen törvényjavaslat benyújtásakor, mondom, nemcsak a katonai szempontokat kell szemügyre venni, hanem minden egyéb szempontot, mert hiszen a katonaság az államhatalomnak, a kormányzatnak egyik leg-hatalmasabb szerve, a mely kontaktusban, állandó összeköttetésben van az egész nemzettel, az egész állammal és a melynek kölcsönhatása egymásra, az államnak a hadseregére és a hadseregnek a nemzetre, elvitázhatatlan. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Nekünk kötelességünk az államélet minden mozzanata szempontjából szemügyre venni a most benyújtott javaslatot és elbírálni ezt nemcsak katonai, hanem politikai, közjogi, nemzeti, gazdasági, pénzügyi és főleg egy szempontból, a melyet még eddig ebben a vitában hangoztatni nem hallottam és a mely az én beszédemnek legfőbb tárgyát fogja képezni: társadalmi szempontból.

Én hű kívánok maradni programomhoz, a melyet választóim előtt kifejtettem, magatartásomhoz, a mely arra indította választóimat, Hajduböszörmény város közönségét, (Éljenezés a szélsőbaloldalon.) hogy engemet csendes, polgári nyugalmas életemből kiragadva, ide küldjenek az országházba képviselői súlyos kötelességemnek a teljesítésére. Hálás vagyok gróf Zichy Jenő t. képviselőtársam iránt, (Éljenezés a szélsőbaloldalon.) a ki beszédében, éppen a hajduböszörményiek által a kép-

éghajlat előfutárja. Önkéntelenül is kigomboltuk téli kabátunkat, a melyet a Karszt tetején bizony magunkra kellett vennünk s kéjjel szívtuk a friss tengeri levegőt.

El lévén fáradván az utazástól, hamarosan a szállodába hajtottunk, a hol kitűnő vajás gulyás után nyugalomra tértünk.

Reggel első dolgunk volt az elmaradhatatlan képes levélkártyák bevásárlása. A rakparthoz közel hamarosan felfedeztünk egy papeleriat, a hol igen szép képeket kaptunk bélyegekkkel együtt, darabját 20 fillérért.

Szétnéztünk a molon is, a hol hatalmas kereskedelmi és hadihajók lengették árbockukat s óriási ágyukat meresztettek ránk. Körös-körül a parton, izmos tengerészek és lesi pillantású munkások dolgoztak s gyanus külsejű csavargók ólálkodtak, ki egy csomag, ki pedig alamizna után sóvárogva.

Fiume már teljesen olasz város. Igaz ugyan, hogy az államhivatalok magyar főlirattal is el vannak látva s hogy sok

viselőházhoz intézett kérvényt szemelte ki, mint olyant, a mely a magyar nép jajsza-vát és e javaslatokkal szemben elfoglalt álláspontját a magyar szellemnek, a magyar szívnak megfelelően visszatükrözi. (Felolvassa a böszörményi feliratot.)

Midőn ezt a magyar nép érzületét szépen visszatükröztető feliratot felolvastam, nem zárkozhatom el az elől, . . .

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Ön irta?

Benedek János: . . . hogy hálás elismeréssel adózom ennek szerzője iránt, a ki egy egyszerű néptanító, de a ki a tanítói karnak egyik disze és büszkesége Magyarországon: Dobó Sándor a neve. (Élénk éljenzés a szélsőbaloldalon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Elcsapják!)

Endrey Gyula: Nem lehet, mert kálvinista tanító!

Benedek János: Csak következetes kívánok maradni saját álláspontomhoz akkor, midőn magamévá teszem mindazon aggodalmakat, mindazon indokokat, a melyek ezen oldal szónokait arra indították, hogy ne fogadják el ezen javaslatokat. (Tetszés a szélsőbaloldalon.)

Mi nem vagyunk hálátlanok, mi nem hálátlanságot akarunk elkövetni akkor, a mikor nemzetünk jogaihoz ragaszkodunk és nemzetünk önállóságát a hadseregben meg akarjuk védelmezni, hanem a mikor ezt tesszük, azon velünk született ősi jogainkhoz ragaszkodunk, a melyeket megőriztek számunkra a századok, a melyeket nem vesztettünk el a pusztító csaták viharában, az elmúlt s véres századok öldöklő tusáiban és a melyeket az 1867-iki évj elalkuvás is megőrzött számunkra. Mi e jogokhoz ragaszkodunk. Ezek azon politikai és közjogi szempontok, a melyek miatt mi a törvényjavaslatot el nem fogadjuk

üzletnek a czimtablája horvát, de ez úgy szólván figyelembe se jöhet azon tény mellett, hogy az utczán az olaszon kívül csak elvéve hallani magyar, vagy német szót, eltekintve természetesen a kikötőtől, a hol ugyanis bábeli zavar uralkodik.

Az utczák is szűkek, a mi ismét az olasz városokra emlékeztet. Helyenkint találunk egy-két nagyobbacská teret, a melyek azonban nem mondhatók a tisztaság mintaképeinek.

A városnak nevezetességeit ezuttal mellőzöm. Időm is rövid volt s csupán a főbb épületeknek, a kormányzósági palotának, a tengerészeti akadémiának, az igazságügyi palotának és még egy-két nagyobb épületnek a megszemlélésére kellett szorítkoznom, mert időmnek legnagyobb részét a hajón való tovább utazásra tett előkészületeim foglalták el.

(Folyt. köv.)

(Élénk tetszés, helyeslés és éljenzés a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Egyik legfontosabb okunk, a melyért ezen javaslatot el nem fogadhatjuk, a pénzügyi ok, (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) még pedig nemcsak az a pénzügyi ok, a melyet már említettem, hogy t. i. ezen javaslat teljesen adós marad azon felvilágosításokkal, a melyek nélkül lelkiismeretünk megnyugtatóásával ebbe a javaslatba nem mehetünk bele, teljesen adós marad a véderő-, a pénzügyi bizottság jelentése, szóval mindaz a faktor, a mely ebben a kérdésben felvilágosítást volna hivatva adni, adós marad azzal, hogy minő új beruházásokat igényel az ujonczlétszámnak illetően módon való felemelése. Mert hogy ezeket az ujonczokat nemzeti lelkesedéssel tartani nem lehet, hogy ezek a katonai szellemnek sovány táplálékával be nem érik, (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) hanem azoknak lénung kell, hogy kidukáljon a jó meleg zupa, a hus, a lakás, a ruházat mint a többi már meglevőknek, az kétségtelen dolog.

De hiszen nemcsak étel, ital és ruházat kell a katonának, hanem kell annak lakás is, és kétségtelen dolog, hogy az ujonczlétszám felemelése következtében olyan gyarapodása mutatkozik a hadseregnek, hogy a szaporulat ellátására újabb kaszárnyák építése válik szükségessé, melyek milliókat emésztenek fel. Én tehát pénzügyi szempontból sem fogadom el ezen javaslatokat.

A nemzeti erőnek nem növekedése, hanem fogyatkozása az, a min a hadsereg a keretébe jutott emberanyagot keresztül viszi. Csak egy pillantást kell vetnünk a naponta előforduló katonai brutálításokra.

Ez egyik jelensége annak a katonai szellemnek, a melynek megváltoztatása most már el nem odázható. De mit csinál ez a brutális szellem a legénységgel a kaszárnyán belül?

Egy katonát kapitánya a 80-as években hazugságon kapott. A hazugság csunya dolog, akár katonaember, akár nem katona követi azt el. Meg akarta büntetni ezért a legényt kapitánya. Rendelkezésére állott a Dienst-Reglementben foglalt valamennyi büntetési tétel, de egyiket sem alkalmazta; egy ujat gondolt ki, a mely az ő spanyol inkvizitori hajlamának és kinzási vágyának jobban megfelelt: kikötötte a legényt, de nem azért, hogy a kikötés büntetését hajtsa rajta végre, hanem u. n. Gänsemarschban, Einzelmarschban kellett az egész századnak elvonulnia mellette és minden egyes katonának le kellett köpni, arczul kellett köpni az illetőt. (Mozgás.)

Bakonyi Samu t. barátom, Debreczen város érdemes képviselője, (Élénk éljenzés a szélsőbaloldalon.) szintén bizonyosságot tehet ezen állításom valódisága mellett, mert talán emlékszik e történetre.

A kapitány eljárásának következménye az lett, hogy a katonaság összeesküdött az illető század parancsnoka: Zeiterer József ellen, a kit Zeiterer-nek neveztek

különben a katonák. A sorshuzás egy Fésüs nevezetű káplárra esett, a' kinek kötelessége lett a század parancsnokát a legelső alkalommal, a mikor éles töltséssel felszerelve gyakorlatra kivonulnak, a hol hozzáfér, lelőni. Fésüs káplár meg is kísérte ezt, de czélt tévesztett, pedig a legügyesebb altisztje volt annak az ezrednek, kedves, közszeretben álló legény. Ámde eltévesztette a czélt, mert a magyar fiu merénylőre nem alkalmas, és csak a véletlen, a sors kényszerítette arra, hogy fegyvert emeljen felebvalója ellen. Ő a kényszernek engedve ment ebbe bele és éppen e miatt izgatottság fogta el lelkét, reszketés a kezét, czélt tévesztett, nem talált. Ott voltam Fésüs káplárnak a főbelövésénél. Háromszor kellett bajtársainak rálőni, mert az első sorban kivezényelt három katonának lelkét — úgy tudom, hogy három-három intéz egymásután reá lövést — annyira eltöltötte a keserőség, szemüket pedig annyira ellepte a könny, hogy nem tudták Fésüs káplárt eltalálni. Akkor előlépett a másik három; azok sem találták el és a részletekre bizonyosan már nem emlékszem, de úgy hiszem, hogy a második, vagy a harmadik sorban kivezényelt három legénynek négy lövésőtől eltalálva terült el végre holtan Fésüs káplár, miután előbb a vállán kapott olyan lövést, a mely nem okozta feltétlen halálát. (Nagy mozgás a baloldalon.)

Mondom, jelen voltam ezen kivégzésnél magam is, legmélyebb részvétellel a szerencsétlen áldozat iránt. Én csak részvétet vittem a magam lelkében, de a tömeg, a mely ott megjelent, nemcsak részvétellel ment oda, hanem oda vitte őt a kíváncsiság is. És kérdem azt, hogy vajjon a kíváncsiság felkeltése cél-e? Vajjon micsoda czélt kíván szolgálni a katonaság azáltal, hogy egy-egy kivégzés alkalmával ilyen spektakulumokat nyújt a közönségnek és ezáltal a népnek erkölcsseit vadítja, érzéseit durvítja? (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.)

Ha a katona oly büntetendő cselekményt követ el, a melyért kötél általi halálra ítéltetik, akkor először ledegradálják, lebecstelenítik, lefokozzák a közönséges polgári társadalom sorába és mikor azután kilökték a maguk soraiból, akkor felakasztják, megint nyilvános látvány mellett. Nagy Andrásnak ilyen felakasztásánál szintén jelen voltam; jelen volt Tóth János t. barátom is és több Debreczen vidékbeli ember.

Hát, t. ház mindezeknek a dolgoknak a megjavítása soká el nem odázható, mert ez egyaránt durvítja a katonaság és a nép lelkét.

Mukits Simon t. képviselő társamat megakarták czáfolni, mikor azt állította, hogy ma már a legénység nem is ismer magyar királyt, csak császárt, ő hivatkozott arra, hogy hiszen a magyar népet és a magyar nép szellemét éppen a nép dalaiban ismerjük meg. Éppen ezekre a népdalokra hivatkozhatom.

Bátor vagyok egy pár igen jó bakanótára hivatkozni e részben, a mely a

mellett bizonyít, hogy igenis a magyar fiu nem a királyt, hanem a császárt tanulja megismerni a katonaságnál és a népdalok legnagyobb része is nem a magyar királyról, hanem a császárról szól. Hiszen mindnyájan ismerjük a mi ünnepelt művésznőnknek, Blahánénak (Éljenezés.) a kedvencz dalát, a mely így szól:

De szeretnék a császárral beszélni,
De még jobban szobájába bemenni,
Megmondanám a császárnak, de csak
[magának,

Ne vigye el a rózsám katonának!
(Tetszés a szélsőbaloldalon.) De menjünk tovább. Azt mondja egy másik nóta:

Hármat rikkantott már a rigó,
Nem parancsol nékem a bíró,
Majd parancsol Ferencz Jóska a császár,
Kinek egzeczirozni muszáj!

Kubik Béla: Mit szól ehhez a honvédelmi miniszter ur!?

Benedek János: Hát, t. ház, ez a nóta, hogy:

Irtam én levelet a császárnak,
Ne vigye a rózsám katonának,
Van neki ezrével katonája,
Szivemnek ez az egy a virága.

Megjött a császártól az izenet:
Elengedné babámat, de nem lehet,
Istenem, hát én már mit csináljak,
Viszik a rózsámat katonának!

De a többi dal is mind idevágólag szól, mind a császárról beszél. Sőt hogy nem csak a népdalokban, hanem még a népies szövegekben is helyet foglalt már a császár kifejezés, e tekintetben csak egy példára legyen szabad hivatkozni. Mikor Tisza Kálmán diadalkapuját annak idején leromboltuk Debreczenben és az összes talyigás lovak ki voltak rendelve a diszbandériumhoz, a testvérem, a ki boltoslegény volt most már kereskedő segéd lett az újabb modern elnevezés szerint, (Derűtség a szélsőbaloldalon.) a testvérem szállítója Bugyi Sándor, debreczeni talyigás is kivonult a maga Csinos nevezetű paripáján és onnan kiáltotta le testvéremnek ezeket a még most is fülembé csengő szavakat: Árpád urfi, éljen a magyar császár! (Derűtség a szélsőbaloldalon.)

Ezekből az elmondott jelenségekből átom én azt az óriási ellentétet, a mely a magyar nemzeti érdek és a katonaságnak a szelleme és felfogása között van és a mely engemet arra indít, hogy ne járuljak hozzá ezen katonai javaslatokhoz, hanem csatlakozzam Tóth János t. barátomnak a határozati javaslatához. (Zajos helyeslés és éljenezés a szélsőbaloldalon. A szónokot számosan üdvözlük.)

Politikai hírek.

— A katonai javaslatok elleni küzdelem az elmúlt héten is a legnagyobb erővel folyt az ellenzék részéről a képviselőházban. Hétfőn Benedek János bősörményi képviselő beszélt, szerdán Justh Gyula, csütörtökön Eötvös Károly s ezeken kívül a Kossuthpárt számos jeles tagja.

Justh Gyula a függetlenségi pártnak egy tekintélyes, független gondolkodású, szilárd jellemű vezértagja. Beszéde nagy sulylyal esett a latba. Eötvös Károlyt széles Magyarországon mindenki ismeri. Ő ma hazánkban a legkimagaslóbb politikus, szónok, legnagyobb elme, a legszabadelvűbb államférfiu és nemzeti irodalmunk egyik nagy mestere. Ő csak nagy kérdésekben szokott nyilatkozni, de a mit mond, azt még ellenfelei is mohón hallgatják. Szónoklata ezuttal is országos feltűnést keltett. Az ilyen férfiakat Széll Kálmán meggyőzni nem tudja, csak lezavaztatni.

Hírek a vármegyéből.

Hajdunánás üdvözlöte Kossuthhoz és Rákosihoz.

A hajdunánási független kör választmánya elhatározta, hogy márczius 15-ét, a nagy nemzeti ünnepet méltóan fogja megünnepelni, mint minden évben szokta s ez alkalommal jegyzőkönyvileg kíván örömeinek kifejezést adni szeretett képviselőjének, Rákosi Viktornak szerencsés felgyógyulásához s egyben az alább jegyzett jegyzőkönyvi kivonat elküldése mellett őt a márcz. 15-iki nemzeti ünnepre meghívni.

1. Függetlenségi körünk a legnagyobb örömmel veszi tudomásul, hogy szeretett képviselője szerencsésen felgyógyult és ismét részt vehet abban a nemes és hazafias küzdelemben, melyet függetlenségi pártunk derék képviselői hazánk és magyar nemzetünk szent érdekeiért folytatnak a kormány és pártja ellen. Őszinte ragaszkodással, rendíthetetlen bizalommal és rajongó szeretettel üdvözlöi őt ezen alkalomból s tisztelettel kéri, hogy városunkat és függetlenségi pártunkat márczius 15-ikén örvendeztesse meg nagybecsű látogatásával s hirdesse közöttünk e nagy nemzeti ünnepen a szabadság, testvériség és egyenlőség örökszép szent eszméit.

Kapcsolatban ezzel arra is felkéri, hogy függetlenségi körünknek ide mellékelte határozatát az országos függetlenségi pártnak tudomására hozni méltóztassék.

2. Figyelemmel kísérvén az országos függetlenségi párt méltó képviselőinek azt a nemes harczát, melyet a párt nagyra-becsült elnökének, Kossuth Ferencznek vezérlete alatt a haza és magyar népünk érdekében folytatnak a mindent alattomosan elalkuvó kormány s hozzá vakon ragaszkodó többség ellen: függetlenségi körünk a maga részéről függetlenségünk derék harczosival szemben nagyra-becsülését, bizalmát és odaadó ragaszkodását óhajtja kifejezni. E végből most, a midőn pártunk lelkes képviselői az újabb sulyos pénz- és veradót követelő katonai javaslatok ellen elszánt harczot folytatnak s minden törvényes eszközt felhasználnak ezen, magyar népünk már is elviselhetetlen sulyos terheit teljesen figyelmen kívül hagyó, kizárólag a dinasztia kegyének haj-

hászásából s nagyhatalmi hóbortból származó törvényjavaslatok megbuktatására: örömmel ragadja meg az alkalmat arra, hogy függetlenségi pártunk képviselői iránt testvéri szeretetét kifejezze.

Kívánja egy szívvvel és lélekkel, hogy a magyarok Istene mostani szent munkájukban legyen segítségükre, lelkesítse őket a hazaszeretethez szent lelkével, erősítse meg rendületlen bátorsággal s áldja meg őket lankadatlan kitartással, hogy az a nemes harcz, melyet minden igaz magyar ember őszinte lelkesedéssel üdvözöl, hazánk javára, magyar népünk igaz boldogságára elnyerje az óhajtott diadalt.

A hajdunánási ünnepély programja a következő: márcz. 15-én reggel 7 órakor a városban körmenet a független kör vezetése alatt zászlókkal és zenészővel, 8 órakor disz kivonulás a vasúthoz Rákosi Viktor kedves képviselőnk fogadtatására, 10 órakor isteni tisztelet. Délután 2 órakor a piac téren felállított emelvényen az ünnepélyt megnyitja a hajdunánási dalárda, azután alkalmi beszéd, tartja Rákosi Viktor. Szózat, éneklí az iparos dalkör. Szónoklat, tartja Brassay Károly a függetlenségi kör elnöke s záradékul: Isten áldd meg a magyart, éneklí: a helybeli dalárda. Este a független kör és a dalárda helyiségeiben nagyszabású társas vacsora fog rendeztetni.

Az ünnepély előre láthatólag fényesen fog sikerülni, az érdeklődés nagy s az előkészületek már megkezdettek.

— A hajduböszörményi De-Pauli erdőbirtokosság február hó 28-án tartotta tagosító közgyűlését Hegedüs István tagosító bíró elnöklete alatt. A január 29-iki gyűlés megállapodásai mind egyhangulag mentek határozatba azzal a különbséggel, hogy most már a letarolás az egész erdőre kimondatott; mert e nélkül osztályozni nem lehet. Lévai Márton ügyvéd minden ellen tiltakozott s valószínű is, hogy egy évig még a birtokosság érdekeinek érvényesülését akadályozhatja; de a közigazgatás minden tökéletlensége és erőszakossága sem segítheti a káros törekvés életben maradását az év novemberénél, vagyis a kuriai ítélet évfordulójánál tovább. Ha igaz volna az a keleti példabeszéd, hogy mindenki annyi napot veszít, a hány pénzkárt tesz embertársainak, nem sokára nagy temetés lenne Hajduböszörményben.

H I R E K.

— Halálozások. Rex József kir. jbirói tisztviselő hosszas és sulyos betegség után kedden délben elhunyt. Elhunytáról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Rex Józsefné Grósz Róza és gyermekei: Vilma, Sándor és Ferencz, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtelt szívvvel jelenti, hogy a drága férj, apa, testvér és rokon Rex József a hajduböszörményi kir. járásbiróság hivatalnok a f.

hó 3-án délután 1 órakor, áldásos életének 52-ik és a legboldogabb házasságának 25-ik évében elhunyt. A megboldogult földi maradványa f. hó 5-én d. e. 10 órakor fog a gyászházból a helybeli izr. temetőbe örök nyugalomra tétetni. Hajduszoboszló, 1903, márczius 3. Áldás és béke drága poraira!
A gyászoló család.

Rex József úgy is, mint tisztviselő, úgy is, mint ember, kiváló becsületességéért, fáradhatatlan szorgalmáért, lelkiismeretes pontosságáért, tiszta, józan életéért városzerte közkedveltségben részesült. Életét teljesen hivatalának, családjának és egyházának szentelte és az volt az ő becsületes lelkének igazi öröm, ha hivatali fellebbvalóinak elismerését megnyerhette. A családját rajongásig szeretett derék férfit a halál élete delén ragadta el közölünk. Temetése csütörtökön délelőtt 10 órakor a város közönségének nagy részvete mellett ment végbe. Legyen az ő emlékezte áldott.

— **K. Tóth János** volt városi köz-árvagyám élete 79-ik évében hosszas gyengélkedés után meghalt. A megboldogult 44 évig volt Hajduszoboszló város szolgálatában, mint tisztviselő. Páratlan pontos és szorgalmas hivatalnok volt a városnak, a ki az árvák ügyeit példás rendben kezelte. Ezelőtt négy évvel érzékeny korával járó gyengeségét, hivataláról leköszönt. Ekkor kapta a királytól a koronás ezüst érdemkeresztet, melyet gróf Dégenfeld főispán tűzött mellére. Városzerte közbecsülésben álló egyén volt, temetése nagy részvét mellett ment végbe csütörtök délután. Temetésén a városi tisztviselői kar Fekete Sándor vezetése alatt vett részt. Tóth János nemcsak példás hivatalnok, de buzgó és kegyes egyháztag is volt, a ki mindig jó példával járt a nép előtt.

— **Alapítvány** az ev. ref. egyház részére. Szoboszló városának jól ismert tősgyökeres polgára Csanády István, tegnapelőtt Soltész László ev. ref. lelkész előtt megjelent és 800 koronát adott át az egyház részére a maga és neje, Czeglédi Eszter nevében oly célból, hogy annak évi kamataiból a ref. egyház iskoláiba járó szegény sorsu iskolás gyermekek segélyeztessenek. Csanády István és nejének ezen nemeslelkű alapítványa nem szorul dicséretre. Csanády István évek óta részt vesz egyházunk és városunk ügyeinek intézésében, mint presbyter és városi képviselő, ezenkívül vármegyei bizottsági tag is. Adjon Isten neki és feleségének hosszú életet.

— **Márczius tizenötödiki ünnepségek Szoboszlón.** Szoboszló város közönsége méltó módon fogja megünnepelni márczius 15-ét. E tárgyban Fekete Sándor polgármester csütörtök délelőttre egy 150 tagból álló bizottságot hívott egybe a részletek megbeszélésére. Az ünnepélyen az ünnepi szónoklatot Feltóthy László áll. polg. isk. tanár fogja megtartani, Szabó Antal vallástanár pedig szavalni fog. A

dalegylet, mint minden évben, úgy most is szebbnél-szebb hazafias darabokat fog énekelni. Az ünnepély alatt a Bocskay zászló ki lesz tűzve. Növeli az ünnepély iránti lelkesedést az, hogy a most folyó katonai viták alkalmából városzerte nagy tüntetések várhatók. E napon bizonyosan sok szó is fog ezekről esni Hajdúvármegyében és széles e hazában.

Szoboszlón megünnepeli a márczius 15-ét ezenkívül a függetlenség és 48-as Kossuthkör, az ipartestület, a függetlenségi olvasókör, a vasuttczai polgári olvasókör, a polgári olvasókör. Együtt fog ünnepelni és lelkesedni a polgársággal városunk és kerületünk népszerű képviselője Kovács Gyula is. Ugy tudjuk, hogy a fent elsorolt ünnepségeken kívül egyes tizedekben tized-vacsorák is lesznek.

Az állami polgári iskola márczius 15-ének külön megünnepelésétől az idén elállott és pedig azért, mert a tanári kar több tagja fog majd közreműködni a polgárság ünnepélyén, melyre a polg. iskola ifjusága zászlók alatt fog felvonulni. Az így elmaradt márcz. 15-ike helyett a jövő hónapban nagyszabású Rákóczi emlékünnepélyt fog rendezni a polg. iskola tanárkara.

— **A helybeli m. kir. adóhivatal** Kovács Gyula orsz. képv. utján a képviselőházhoz feliratot intézett az érettségi vizsgával rendelkező tisztviselők óvadékának eltörlése végett.

— **A Kossuthkör márczius 15-iki ebédje.** A helybeli függ. és 48-as Kossuthkör elnöksége tisztelettel tudatja a kör tagjaival s a nagyérdemű közönséggel, hogy a Kossuthkörben tartandó márczius 15-iki nagy ebédre jelentkezni lehet Kircsi Jánosnál, a kör pénztárnokánál 2 korona díj lefizetése mellett. Az ebéd állani fog levesből, borju pörköltből, turóból és egy liter borból. Hajduszoboszló, márcz. 8-án.

Az elnökség.

Itt megjegyezzük, hogy a kített ivenek eddig 100-nál többen jelentkeztek, úgy, hogy legalább 200-an fognak résztvenni az ebéden.

— **A Kossuthkör** udvarát a jövő héten fogják feltölteni az önként ajánlkozó gazdák. Ha az udvar rendben lesz, egy díszes kuglizó fog benne felépülni. A földhordáshoz még mindig jelentkezhetni a kör pénztárnokánál vagy elnökeinél.

— **A hajduszoboszlói ev. ref. iskolaszék** pénteken gyűlést tartott. A zsinati törvénytervezetről referáltak az előadók. A zsinat különösen az egyházi adózás és a népoktatás terén szándékozik számbavehetőbb változtatásokat eszközölni.

— **A kert** című szaklap ismét igen változatos tartalommal jelent meg, ajánljuk olvasóink szives figyelmébe.

— **Rákóczy emlékek.** A hajduszoboszlói Rákóczy ünnepély magasztosabbá tételére és a lakosság lelkesedése emelésére czélszerű volna a még meglévő Rákóczy emlékeket a városban összegyűjteni és azokból, különösen a Rákóczy

pénzekből egy kiállítást rendezni. Ugy tudjuk, hogy Hajduszoboszló is küzdött Rákóczy idejében a szabadságért, a mit bizonyít azon körülmény is, hogy Hajduszoboszló határán még ma is igen sok Rákóczy pénz található pró libertate 1705 felirattal, hadd okuljon és lelkesedjék a lakosság azon, hogy Rákóczy, a nagyhirű és dicső fejedelem még a pénzekre is nem saját arczképét, hanem a szabadság lángszavait verette, jeléül annak, hogy mindenkori a szabadságot tartotta elsőnek és legdicsőbbnek. Ilyen emlékpénzek nagy számmal lehetnek a polgári iskola emlékgyűjteményében, a városi levéltárban, Hetey ügyvéd urnál és másoknál, ezeket csak össze kellene gyűjteni és alkalmas helyen kiállítani.

— **A hajduszoboszlói ifjakkól** alakult műkedvelő társaság f. hó 8-án tartja a „Pavillon“ nagytermében jótékonyczélu műkedvelő előadását. Szinre kerül: a »Próba házasság«.

Személyek:

Szikora Márton, magánzó	Hajdu László
Rozália, felesége	Weisz Veronka
Kanócz Gyuri, őrmester	Áron Lajos
Birike testvére	Ezry Rózsika
Hajdu Bokor Berczi	Káldy János
Hajdu Bokor István	Boncsér Bertalan
Zsuzsanna felesége	Schiffer Zelma
Patonai Bódog mészáros	Lichtman Sándor
Czira Klári kávémérő	Schneck Katicza
Sági Juicsa	Ornstein Emma
Rákóczi Alajos cseléd-szerző	Schiffer József
Czili néni cseléd Rozáliánál	Reich Vilma
Káplár	Nyul Lajos
Levélhordó	Schiffer Ferencz
Pinczér	Áron Sándor
Egy dada	* * *
Czigányok	Löwi Albert
	Fischbein Lajos
	Kerekes Samu

— **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

— **Öngyilkos gazdálkodó.** Hajdusámsonban egy Fábán István nevezetű 50 éves gazdálkodó ember gyógyíthatatlan betegsége folytán szerdán felakasztotta magát. Mire észrevették, már halva volt.

— **Öngyilkos elmebeteg.** Vámospércsen Balázs Gábor nevezetű elmebeteg gazdálkodó öngyilkossá lett kedden délután. Felesége dologra távozott a háztól s fiára bizta a férjét. A gyerek ügyelt is atyjára. Alig távozott el anyja a háztól, a szomszéd asszony egy darab friss sütésű kalácscsaj átjött és megkínálta Balázs Gábort. A gazda odaadta a kalácsot fiának és kérte, menjen ki vele az udvarra, ott egye meg, mert ő nem tudja nézni, ha más eszik. A fiu semmi rosszat sem sejtve, kiment az udvarra és a kalácsot jóízűen elfogyasz-

totta. Benyitva a szobába, rendkívül borzalmas látvány tárul szeméi elé. Atyja a földön feküdt átmetszett torokkal a földön meghalva. A megborzadt gyermek alig tudott a szomszédokhoz elszaladni s hirt adni, úgy megrémült. Az elősietett szomszédok azonban nem segíthettek. Balázs Gábor borotvával metszette át nyakát még pedig oly erővel, hogy a fejét csak egy kis darab hus tartotta a törzsön. A községi orvos is már csak a beállott halált állapíthatta meg. A kis fiu annyira megrémült, hogy még ma is súlyos betegen fekszik otthon.

Köszönet nyilvánítás.

Néhaj Rex Józsefnek elhunytá alkalmából mindenfelől oly nagy számban ke-restek fel minket a legőszintébb részvét nyilvánulásaival, hogy lehetetlenség mind azokat, a kik mély gyászunkat enyhíteni igyekeztek és a kik Istenben nyugvó megdicsőült halottunk végtisztességén oly nagy számmal megjelentek, egyenként köszönetet mondanunk, miért is mélyen meghatott szívvel ezuton fejezzük ki leghálásabb köszönetünket.

A gyászoló család.

— A Rákóczy ünnepély iránt, melyet a függ. és 48-as Kossuth-kör rendez, általános érdeklődés nyilvánul. A rendezőbizottság a jövő héten kézbesíteti a meghívókat. A gazdálkodó és intelligens közönség egyaránt nagyszámmal vesz azon részt. A két dalegylet szorgalmasan készül az ünnepélyre s így remélhető, hogy az olyan fényes, díszes és lelkes ünnepség lesz, a milyen még Szoboszlón nem volt soha. Nem volt Szoboszlón talán egyetlen ünnepély sem, melyre oly nagy számmal készültek volna, mint ez.

Az ünnepély műsora a következő lesz:

1. Hej Rákóczy, Bercsényi, kurucz-dal. Éneklí a dalegylet és az iparos dalkör.
2. Ünnepi beszéd II-ik Rákóczy Ferenczről, tartja Dr. Baltazár Dezső ev. ref. lelkész.
3. »Kurucz dalok.« Éneklí a dalegylet.
4. »A rodostói temető.« Arany Jánostól, szavalja Szabó Antal áll. polg. isk. vallástanár.
5. »Rákóczy-Bercsényi emlékezete.« Éneklí az iparos dalkör.
6. Ünnepi zárszó, tartja Kovács Gyula orsz. gyül. képviselő.
7. »Fohász.« Huber Károlytól, éneklí a dalegylet.

A Rákóczy ünnepély márczius 29-én este 6 órakor fog megtartatni a kör helyiségében. E helyen felemlítjük azon sajnálatos sajtó hibát is, mely lapunk multkori számában a Rákóczy ünnepélyről szóló részében volt. Ezen tisztán technikai hibáért a nyomda felelős.

— **Gyermekelőadás.** Az ev. ref. elemi népiskola 90 leány és fiu növendékével husvét táján egy nagyszabásu gyermekelőadást fog a tanítótestület rendezni. Az előadandó darab hazafias, vallás-erkölcsi irányu. Az előadás iránt város-rabban feltartóztatlanul.

szerte nagy érdeklődés nyilvánul. A tiszta jövedelem az ev. ref. elemi iskoláknak tanszerekkel és butorzattal leendő felszerelésére fog fordittatni.

— **Nazarénus temetés** volt Szoboszlón a héten. Egy gyermeket temettek harangszó és pap nélkül. A gyermek Dörgő Balázsé volt. A különösnek látszó temetés nagy feltűnést keltett. A mi rendes gondolkodásu, józan értelmű népünk ugyanis nincs hozzászokva egyesek rajongó felfogásához s az ilyen fajtájú temetésekhez. Adja Isten, hogy ne is lászson ilyeneket soha!

— **A vasutuczai polgári olvasó-körben** ma délután Feltóthy László áll. polg. isk. tanár fog felolvasást tartani. A kör márczius 15-ét saját helyiségében nagyszabásu társas vacsorával fogja megünnepelni.

Köszönet nyilvánítás.

Az ipartestület tagjainak, a VI-ik tizedbeli polgári olvasókörenek s általában véve a nagyközönségnek e helyen is há-lás köszönetet mondunk azért, hogy néhai D. Tóth Jeremiás édes apánk, illetve apósom temetési végtisztességételen megjelenve, bánatunkat részvétükkel enyhíteni igyekeztek.

Hajduszoboszló, 1903. márcz. 6.

D. Tóth Zsófia, Papp Zsigmondné,
D. Tóth Lajos,
Papp Zsigmond.

— **Kossuth százada** és más költemények czímmel Glósz Gyula b. ujjvárosi fiatal, törekvő poetánk hazafias költeményeit kiadni szándékozik. Ily czélból a következő előfizetési felhívást bocsátotta ki: »Kossuth-százada« és más költemények czim alatt részben már itt-ott megjelent, de nagyrészen még ismeretlen, főleg hazafias költeményeim javát egy kötetben kiadni szándékozom. A finom papirosu, csinos kötet előfizetési ára 2 korona, diszkötésben 3 korona. Bolti ára 3 korona, diszkötésben 4 korona. A kötet legkésőbb a f. év május havában jelenik meg és fog szétküldetni. Gyűjtők 4 példány után az ötödiket, mint tiszteletpéldányt kapiják. Az előfizetési pénzek legcélszerűbben a gyűjtőknek az iv aláírásakor adandók át, vagy legkésőbb a f. év ápril. hó 15-ig czimemre: Balmazujváros, községháza küldendők. Hazafias tisztelettel, Glósz Gyula. Ajánljuk Glósz Gyula barátunk hazafias irányu, tetszetős költeményeit a függetlenségi érzelmű polgárság, valamint a vármegyénk területén levő összes olvasókörök pártfogó figyelmébe.

Közegészségügy.

A tüdőgümőkór óvrendszabályai.

Irta: Dr. HETÉNYI LIPÓT,
Hajduszoboszló város főorvosa.

(Folytatás.)

Az emberiség megmáshíthatlan sorsa, hogy némely egyénei úgy végzik életüket, hogy belső szervezetük közül a máj, másoknál a lép, a vesék, a gyomor vagy belek, stb. ismét másoknál a tüdőkörcsolódnak és pusztulnak el leggyak-

A tüdőgümőkór kifejlődésének megakadályozására uapjainkban is már minden lehető megteszünk, de fájdalom, ezen lehetőség ma csak egyes óvrendszabályok felállításában és megtartásában áll még.

A tüdőgümőkór ellenes óvrendszabályok röviden a következő pontokban foglalhatók össze:

1. Legcélszerűbb minden embernek addig ügyelni egészségére, különösen arra, hogy tüdőgümőkört ne kapjon, míg a tüdő épek, vagyis míg az ember egészséges; gyermekeik egészségére a szülőknek kell ügyelni.

Miután a legtöbb ember életének legnagyobb részét a szobában tölti, a levegő mindig, éjjel úgy, mint nappal, tiszta legyen a szobában, minél fogva a szobában, főleg ha gyermekek és csecsemők is vannak abban, nem szabad a levegőt mérges dohányfüsttel beszenyyezni, mert a füstnek a tüdőbe való szivása, belehelése nagyon ártalmas, különösen a gyermekek gyenge tüdejére. A dohányfüst lerakódik a tüdő belső légutainak falaira, a füst behatol egész a léghólyagsákba, ezeket kiszáritja, elsovastja és miután a tiszta levegő helyét is elfoglalja, fullasztólag, gyengítőleg hat a tüdőkre és így a tüdőgümőkór későbbi kifejlődésének alapját is képezheti.

51—1903. végrh. sz.

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a debreczeni kir. törvénytörvényeknek 1902. évi 13086 és 13449. számú végzése következtében Szép Sámuel derecskei ügyvéd javára Madár Róza és tsa hajduszoboszlói lakosok eller. 280 K. s járulékaik erejéig 1903. évi febr. hó 3-án foganatosított kielégítés végrehajtása utján felülfoglalt és 2650 koronára becsült következő ingóságok. u. m. 1 garnitúra nyomtató cséplőgép és szobabutorok, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hajduszoboszlói kir. járásbíróság 1902. évi 254—5. számú végzése folytán 280 K. tőkekövetelés ennek 1902. évi május hó 1. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 109 K. 10 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Hajduszoboszlón végrehajtást szenvedettek lakásán leendő eszközésére 1903-ik évi márczius hó 12. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hajduszoboszlón, 1903. évi febr. 24.

Szarka József,
kir. bir. végrehajtó.

Dr. Molnár Gyula

tulajdonát képező

I. tized 43. számú házas
udvar

örök áron eladó.

Értekezhetni a tulajdonossal.

Grósz Nagy Ferencz
gyógyszerész,
Hajdusoboszlón.

Egyedüli készítő:

mely egyedüli legjobb hajdusoboszlói és hajdusoboszlói az összes eddigi hajdusoboszlói között. A hajdusoboszlói állásban tartja, nem törli, nem tépi ki és sohasem keményedik meg. A legjobb anyagokból készül, terpenint nem tartalmaz. Kellemes illatu és sohasem avasodik meg.
Az országban mindenütt kapható gyógyszerárakban és üzletekben, fehér és barna színben, gyönyörű dobozban, kis doboz 10 kr., nagy doboz 20 kr. Viszont elárusítóknak engedély.

A kinek szép hajdusa nincs,
az használja csupán a
hires Hajdusági pedrót,

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Társa utódai.

Debreczen, Kistemplombazár.

Megérkeztek a tavaszi idény újdonságai,
női ruha kelmék.
Franczia de laine.

Etamine.

Blous és ruhaselymek.
Minták ingyen és
bérmentve.

Balla Mihály

magyar és német szabó

Debreczen, Csapó és Vár-utcza sarkán

(a csizmadia árucsarnokkal szemben.)

**Magyar és német ruha
raktár!**

**Bel- és külföldi szövetek
nagyraktára!**

Kalap és sapka raktár!

Megrendelésre alkalmi és gyászruhák
a legújabb divat szerint 12 óra alatt
készíttetnek el.

URANOS - KÉK

Utánzatoktól óvakodjunk!

Kizárólagos
gyártói:

HOCHSINGER TESTVÉREK

vegyészeti
gyára

BUDAPEST.
VI., Rózsa-utcza 85

ruha-mosáshoz
a legjobb kékítő szer.
— Törvényesen védve. —
Mosó-intézetekben, háztartásokban a
legkedveltebb ruhakéítő.
Olcsó és felülmulhatatlan!
Kis üveg 24 fillér, tiszteri mosáshoz
elegendő. — 1 nagy üveg 1.60 kor.,
½ üveg 1 kor.

Kapható mindenütt.

Alapítási év

1880.

Alapítási év

1880.

HRABÉCZY ANTAL

gőzerőre berendezett ruhafestő s vegyészeti
tisztító intézete

Debreczen, Széchenyi-u. 42. sz.

A vidék ezen legrégebb, modern gépekkel
felszerelt s a legkitűnőbb munkaerőket foglal-
koztató intézete elfogad:

festésre: selyem-, gyapju-, pamutkelmé-
ket, uri és női öltözeteket egészben, vagy szét-
bontva, függönyöket, szőnyeget, kendőket,
szalagokat stb. bármilyen divatos színben;

tisztításra: uri és női öltözeteket, dísz
és egyenruhákat, a legkényesebb színű selyem
ruhákat, bálai toiletteket, jelmezeket, kézi-
munkákat, függönyöket, szőnyeget, nap-
ernyőket stb. stb.

➔ Festés, vagy tisztítás végett átvett férfi ru-
hákat egy szakember javítja és izlésesen vasalja.

Vidéki megbízások különös gonddal intéztetnek el.

➔ Levélbeli tudakozódásokra azonnali válasz. ➔

Takarékosság.

Tisztaság.